

نقش میانجی انگیزش پیشرفت تحصیلی بر رابطه‌ی سازش‌یافتگی و کیفیت

یادگیری دروس حسابداری

امیر شمس^۱، روح الله رحمانی^۲، آمنه مقری^۳

چکیده

یادگیری عمیق و پایدار، نیازمند محیط یادگیری ایمن و سالم است و توجه به فرآیندهای درهم تنیده‌ی هیجانی، انگیزشی، شناختی و اجتماعی در فرآیند یاددهی-یادگیری، حیاتی است. انگیزش پیشرفت تحصیلی و کیفیت یادگیری، دو مقوله‌ی مهم در این فرآیند است که از سازش‌یافتگی در محیط یادگیری تأثیر می‌پذیرد. پژوهش حاضر، میانجی‌گری انگیزش پیشرفت تحصیلی را در اثر سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری دروس حسابداری، مطالعه کرده‌است که از نظر تقسیم‌بندی بر مبنای هدف، از نوع کاربردی و از نظر روش انجام تحقیق توصیفی-هم‌بستگی، پیمایشی است. جامعه‌ی آماری تحقیق، دانش‌آموزان متوسطه‌ی دوم دختران ناحیه‌ی ۴ آموزش و پرورش مشهد در سال نیمه‌سال دوم تحصیلی ۱۴۰۰-۰۱ بوده‌است. در گزینش نمونه‌ها، مراجعه‌ی حضوری و در ادامه، روش مجازی اتخاذ شد. لذا، تعداد ۱۶۵ نسخه در تجزیه و تحلیل، استفاده شدند. روایی ابزار تحقیق به شیوه‌ی روایی صوری، محتوایی و تحلیل عاملی تأییدی و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ مورد محاسبه قرار گرفت. ابزار تحقیق، پرسش‌نامه‌ی انگیزش تحصیلی صالحی (۱۳۹۳)، برگرفته از مطالعات هارتر (۱۹۸۱) و لپر و همکاران (۲۰۰۵)، با دو قطب انگیزش درونی (ذهنی) و انگیزش بیرونی (عینی)، پرسش‌نامه‌ی سازگاری دانش‌آموزان سین‌ها و سینگ (۱۹۹۳)؛ ترجمه‌ی ابوالفضل کرمی (۱۳۸۰) و پرسش‌نامه‌ی کیفیت یادگیری نیومن (۱۹۹۰)، برگرفته از مطالعه‌ی رحمانی آخوند (۱۳۸۹)، با روش مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت بوده‌است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از مدل‌یابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Smart PLS استفاده شد. نتایج حکایت از آن داشته‌است که سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری دروس حسابداری، مؤثر بوده و انگیزش پیشرفت تحصیلی در آن اثرگذاری، نقش میانجی‌گری کامل داشته‌است.

واژگان کلیدی: آموزش حسابداری، انگیزش پیشرفت تحصیلی، سازش‌یافتگی، کیفیت یادگیری.

^۱. استادیار، گروه حسابداری، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران، نویسنده مسئول shams1122@gmail.com

^۲. استادیار، گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی فردوس، مشهد، ایران

rahmani.rohollah@yahoo.com

^۳. کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی فردوس، مشهد، ایران

amenehmoghri27@gmail.com

مقدمه

در دنیای امروز، با وجود پیشرفت فن‌آوری و علوم مختلف، عملکرد تحصیلی افراد در سیستم‌های آموزشی جهت همگام‌شدن با این مسیر رشد اهمیت زیادی دارد. لذا، عملکرد تحصیلی افراد در نظام‌های آموزشی و به خصوص نظام آموزش عالی، می‌تواند گویای میزان کارایی و اثربخشی سیستم آموزشی باشد. به این جهت، شناخت عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی فراگیران، می‌تواند هم‌چون شاخصی برای ارزیابی آموزشی مفید و مؤثر عمل نماید.

جامعه‌ی در حال تغییر، نظام آموزشی و برنامه‌ی درسی متناسب با آن را طلب می‌کند. با گسترش نوآوری‌ها و رویکردهای جدید، نظام آموزش عالی به گونه‌ی اعم و برنامه‌ی درسی در آموزش عالی به گونه‌ی اخص، باید از این تغییرات در جهت بهبود و پیشرفت استفاده نماید. در سال‌های اخیر، تغییرات و نوآوری‌های جدی در برنامه‌ی درسی آموزش عالی جهان، فرصت‌های آموزشی بی‌شماری را برای یادگیرندگان فراهم کرده‌است. در شرایط متأثر از شیوع ویروس کرونا، فن‌آوری‌های الکترونیکی، مانند اینترنت، باعث گسترش فضای آموزش و یادگیری، از فضای کلاس درس سنتی به فضاهای انعطاف‌پذیر در هر زمان و مکانی شده است که باعث گسترش روابط و مناسبات علمی، اجتماعی و آموزشی یادگیرندگان می‌شود (عبدالهی و همکاران، ۱۴۰۰). علاوه بر این، محیط یادگیری چهره به چهره در نظام آموزشی تمامی کشورها رایج است و متخصصان تعلیم و تربیت معتقدند که تعاملات انسانی جزء لاینفک یادگیری به حساب می‌آید و نمی‌توان آن را از فرآیند تدریس و یادگیری حذف نمود. هم‌چنین، محیط‌های یادگیری الکترونیکی به یادگیرندگان فرصت و زمان بیش‌تری برای تفکر در اختیارشان قرار می‌دهد و فرصت مساوی برای سهیم‌شدن در تفکرات دانش‌آموزان را فراهم می‌سازد (مونسون^۱، ۲۰۱۰). سازش‌یافتگی اجتماعی در واقع، تعامل مناسب دانش‌آموز با خانواده، دوستان و کارکنان مدرسه است که توانایی دانش‌آموز برای پیروی از قوانین و مقررات مدرسه در عین عملکرد موفق در تحصیل را نیز، دربر می‌گیرد. اما، سازگاری تحصیلی نیز، هم‌چون سایر سازه‌های روان‌شناختی، تحت تأثیر عوامل مختلف فردی، اجتماعی و خانوادگی قرار دارد که با توجه به اهمیت متغیرهای یادشده و هم‌چنین، ضرورت اقدام به پژوهش چند متغیری که از مزیت و توان بیش‌تری برخوردار است؛ به نظر می‌رسد، پژوهش حاضر، موقعیتی را فراهم کند که در مطالعات پیشین اتفاق نیفتاده‌است؛ بررسی متغیرهای گوناگون، در پژوهشی در قالب یک مدل مفهومی، تصویر گسترده‌تر و در عین حال، دقیق‌تری نسبت به روش‌های تک متغیری دارد (مک‌گاریگال، کاشمن و استفورد^۲، ۲۰۱۳). مدرسان و افراد حرفه‌ای معتقدند که توسعه‌ی مهارت‌ها و قابلیت‌های خاص برای ایفای نقش شریک تجاری در حسابداران مدیریت باید بخشی از آموزش حسابداری باشد (تان و همکاران^۳، ۲۰۰۴). از طرفی دیگر، محققان و نظریه‌پردازان بر این باورند که همه‌ی افراد، به یک روش یاد نمی‌گیرند و راه‌کارهای آموزشی متعددی وجود دارد که می‌تواند برای کمک به آن‌ها در یادگیری استفاده‌شود. روش‌های آموزشی غیرسنتی مانند: ایفای نقش^۴، یادگیری مشارکتی^۵ و یادگیری مبتنی بر بازی^۶ نه تنها دانش‌آموزان را به یادگیری بیش‌تر ترغیب می‌کنند، بلکه آن‌ها را از نظر اجتماعی آماده‌تر می‌سازد؛ به نحوی که عضو مؤثرتری در جامعه شوند (سپتانو و همکاران^۷، ۲۰۲۰). شرایط

1. Munson

2. Mc Garigal, Cushman & Stafford

3. Tan & et al

4. Role Playing

5. Collaborative Learning

6. Game-Based Learning

7. Saptano & et al

تدریس مجازی متأثر از شیوع ویروس کرونا در موقعیت امروز، ایجاب می‌کند که مدرسان حسابداری، از شیوه‌های نوین آموزشی استفاده کنند که بهره‌گیری از آن‌ها، موجب تقویت مهارت‌های ارتباطی و کلامی فراگیران، به عنوان مهارت‌های نرم^۱ می‌شود. اما، به دلیل اهمیتی که انگیزش، بر موفقیت و شکست یادگیرندگان در حیطه‌های گوناگون تحصیلی دارد، لزوم بررسی نقش انگیزش تحصیلی بر دیدگاه دانش‌آموزان در زمینه‌ی یادگیری ترکیبی آشکارتر می‌شود. اصطلاح انگیزش، همان طوری که از معنای آن بر می‌آید، به علت یا چرایی رفتار اشاره دارد. انگیزش تحصیلی به گونه‌ی کلی، به انگیزه‌ها، نیازها و عواملی گفته می‌شود که باعث حضور یک فرد در محیط‌های آموزشی و کسب یک مدرک تحصیلی می‌گردد (سلرک و اسپرث^۲، ۲۰۱۰). نظریه‌های متعددی در ارتباط با انگیزش تحصیلی وجود دارد، اما انگیزش تحصیلی در پژوهش حاضر بر مبنای نظریه‌ی خودتعیین‌گری تعیین می‌شود که به وسیله‌ی دسی و رایان^۳ (۱۹۸۵)، ارائه شده‌است. نظریه‌ی خودتعیین‌گری، یک نظریه‌ی انگیزشی است که به صورت نظام‌دار، نیازهای پویایی، انگیزشی، عاطفی و به‌زیستی انسان را در بافت ضروری و بلاواسطه‌ی اجتماع، توضیح و تبیین می‌کند (چن و جانگ^۴، ۲۰۱۰).

با وجود فرصت‌های پژوهشی جذاب، کاربردی و نوآورانه در حوزه‌ی آموزش حسابداری و همچنین، نواقص نوآورانه در سیستم آموزش حسابداری، آن‌طور که شایسته‌ی رشد باشد؛ این حیطه مورد توجه پژوهش، نبوده‌است. لذا، استنباط می‌شود تا با در نظر گرفتن متغیرهایی چون مهارت‌های کلامی، تفکر انتقادی و مهارت ارتباطی، روش تدریس شبیه-سازی ایفای نقش با روش‌های سنتی تدریس در تمام حوزه‌های حسابداری، با کمک مبانی نظری سایر رشته‌ها چون روان‌شناسی، این مهم ضرورت ارزیابی و مقایسه خواهد داشت. چراکه نتایج پژوهش، می‌تواند به شناخت نقاط قوت و ضعف آن دسته از دانش‌آموزان به منظور کمک در تصمیم‌گیری در مورد جایگزینی آن‌ها در کلاس یا تعیین سطح مناسب تحصیلی و طراحی بهینه‌ی آموزش آن‌ها، کمک نماید. همچنین، برای برنامه‌ریزی مداخلات آموزشی و برنامه‌های پیش‌گیرانه که کمک و پشتیبانی برای سازگاری دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری فراهم می‌کند، مفید باشد.

مبانی نظری

محیط مدرسه یکی از تأثیرگذارترین حوزه‌های اجتماعی در زندگی یک نوجوان محسوب می‌شود. چند دهه‌ی پژوهش نشان داده است که تجارب دانش‌آموزان و سازگاری با مدرسه می‌تواند تأثیرات مثبت و منفی بر رشد او داشته باشد؛ به طور کلی، این تأثیرات فراتر از رفتاری معمولی در مدرسه (به عنوان مثال، عملکرد تحصیلی^۵ و حضور و غیاب در مدرسه) است و به رفتارهای جامعه پسند^۶ یا ضد اجتماعی^۷ گسترش می‌یابد (اومانا-تیلور، وانگ و گنزالس^۸، ۲۰۱۲). بسیاری از دانش‌آموزان در برخورد با چالش‌های تحصیلی، اجتماعی، شخصی و سبک زندگی مضطرب می‌شوند، تا جایی که حتی برای رفتن به کلاس بالاتر نیاز وافر به سازگاری با عادات تحصیلی و انتظارات پیدا می‌-

1.Soft Skills

1.Clark & Schroth

2.Deci & Ryan

3.Chen & Jang

۴. از اصول بنیادی نظریه‌ی خودتعیین‌گری این است که یک الگوی سلسله‌مراتبی از انگیزش درونی و بیرونی را ارائه می‌کند که به محقق

اجازه می‌دهد، علل و پیامدهای مرتبط با انواع گوناگون انگیزش، در سطوح متفاوتی از کلیت را تحلیل و بررسی کند. این الگو ادعا می‌کند که

یک تحلیل کامل از فرآیند انگیزش، باید سه سازه‌ی مهم یعنی؛ انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزشی را مورد توجه قرار دهد.

5.Academic Performance

6.Prosocial

7.Antisocial

8.Umaña-Taylor, Wong & Gonzales

کنند(هاگز^۱، ۲۰۱۲). سازگاری^۲ فرآیندی است که از زمان تولد همراه انسان است و در دوره‌های مختلف زندگی به گونه‌ای خاص محقق می‌شود. در طی آن، فرد برای وفق دادن خود با فشارهای درونی و ملزومات بیرونی تلاش می‌کند و این تلاش به منظور پاسخ‌گویی به نیازها و خواسته‌های فرد رخ می‌دهد(سلام و مونتز^۳، ۲۰۱۶).

هر کشوری دارای یک سیستم آموزشی منحصر به فرد است؛ بنابراین، انتظار نمی‌رود تمام مسائل آموزشی(سخنرانی‌ها، تکالیف، امتحانات و سایر موارد مورد نیاز) به یک شکل باشد. به عنوان مثال، در برخی از کشورها اعطای درجه‌ی تحصیلی ممکن است، تنها به یک امتحان نهایی و یا مقاله بستگی داشته‌باشد(چانگ و همکاران^۴، ۲۰۱۵). از این رو، سازگاری تحصیلی^۵ مشتمل است بر توان‌مندی دانش‌آموز در انطباق با شرایط و الزامات تحصیل و نقش‌هایی که مدرسه به عنوان یک نهاد اجتماعی پیش روی آن‌ها قرار می‌دهد، اگر دانش‌آموز در این امر ناتوان باشد، ناسازگار تلقی می‌شود. فقدان سازگاری او را به ترک و یا افت تحصیل سوق می‌دهد، بنابراین، برای نیل به پیشرفت تحصیلی^۶ و عملکرد مناسب و پیش‌گیری از افت و ترک تحصیل، بررسی و تمرکز بر سازگاری تحصیلی بسیار حائز اهمیت است(عزیزی‌نژاد، ۱۳۹۵).

از آن‌جا که دانش‌آموزان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی کشور، در دست‌یابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند، توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی، باروری و شکوفایی هرچه بیش‌تر نظام آموزشی و تربیتی جامعه را موجب می‌گردد. با این وجود، از کل دانش‌آموزانی که وارد سیستم آموزش و پرورش می‌شوند، تعداد کمی از آن‌ها می‌توانند استعدادهای خود را شکوفا کنند و در این عرصه موفق گردند و به اصطلاح، عملکرد تحصیلی خوبی از خود نشان دهند(میکائیلی‌منیع، نوری‌زاد و هاشمی، ۱۳۹۳). اما، انگیزش از متغیرهای اصلی بوده که بر فرآیند آموزش، بازدهی یادگیری و عملکرد دانش‌آموز تأثیر می‌گذارد؛ روان‌شناسان پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مجموعه‌ای از عوامل، متغیرها و سازه‌های درونی و بیرونی در انگیزش دانش‌آموزان به یادگیری و مشارکت فعال او در فرآیند آموزش دخیل هستند. از غریزه، سائق، نیاز و شوق گرفته تا علاقه، کنجکاوی، سبک اسناد، توان‌مندی، انتظار، تلاش برای پیشرفت و فشار والدین، فشارهای هم‌سالان، همه می‌توانند در تعاملی پیچیده بر نظام انگیزش دانش‌آموزان تأثیر گذاشته و رفتار آموزشی و یادگیری و پیشرفت او را شکل دهند(بهادری خسروی و حبیبی کلیر، ۱۳۹۶). اما، هر نظام آموزشی در جهت دست‌یابی به اهداف مورد انتظار و حرکت به سمت رشد و تعالی خویش، در صدد تعیین عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی است(منبع پیشین). با توجه به اهمیت این موضوع، در دهه‌های گذشته تلاش‌های فراوانی در راستای تعیین عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی انجام پذیرفته است؛ یکی از عواملی که می‌تواند بر عملکرد تحصیلی مؤثر باشد، سازگاری است. بیکر و سیریک^۷(۱۹۸۹)، معتقد است که سازگاری به شیوه‌ی انطباق و مواجهه‌ی سالم و ایمن با خواسته‌ها و الزامات، یک موقعیت تازه و ناآشنا دارد(شهابی‌دلمقانی، ۱۳۹۵). سازگاری، دارای ابعادی متشکل از آموزشی، عاطفی و اجتماعی است، سازگاری آموزشی به شیوه‌ی انطباق دانش‌آموزان با الزامات مرتبط با آموزش، تکالیف، فعالیت‌های گروهی و آزمون‌ها اشاره دارد و شایستگی، مشارکت در امور آموزشی، انگیزش مستقل، توسعه‌ی مهارت و موفقیت را شامل می‌شود. سازگاری عاطفی، به نحوه‌ی انطباق با محیط استرس‌زایی که فرد در آن قرار دارد و

9.Hughes

10.Adjustment

11.Salaam & Mounts

12.Chang

13.Academic Adjustment

1.Academic Achievement

2.Baker & Siryk

نیز، اعتماد و اطمینان نسبت به افرادی که در ارتباط نزدیک با فرد می‌باشند، اطلاق می‌شود و شامل خودستایی، احساسات مثبت، رضایت‌مندی از زندگی، اضطراب، احساسات نامطلوب و مشکلات درونی- روانی می‌باشد؛ سازگاری اجتماعی شامل توانمندی افراد در انطباق با چارچوب‌ها و الزامات محیط اجتماعی و فرهنگی جدیدی می‌باشد که شامل مشارکت با دوستان، رفتار اجتماعی مثبت و نگرش احترام‌آمیز است (عبدالهی و همکاران، ۱۴۰۰).

مسأله‌ی موفقیت یا عدم موفقیت در امر تحصیل، از مهم‌ترین دغدغه‌های هر نظام آموزشی است. موفقیت و پیشرفت تحصیلی در هر جامعه نشان‌دهنده‌ی موفقیت نظام آموزشی در زمینه‌ی هدف‌یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است؛ بنابراین، نظام آموزشی را زمانی می‌توان کارآمد و موفق دانست که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان آن در دوره‌های مختلف، دارای بیش‌ترین و بالاترین رقم باشد (گنجی، مامی، امیریان و نیازی، ۱۳۹۴). آموزش و پرورش در هر جامعه‌ی انسانی، ابزار ضروری برای پیشرفت انسان و توان‌مندسازی است. هدف گسترده‌ی آموزش و پرورش آماده‌کردن دانش‌آموزان برای زندگی مفید در جامعه و آماده‌سازی آن‌ها برای آموزش عالی است. یکی از نقش‌های عمده‌ی معلمان، توسعه‌ی دانش و مهارت‌های دانش‌آموزان است تا عملکرد آن‌ها را به طور مؤثر در جامعه بهبود بخشد. بنابراین، انگیزش تحصیلی^۱ و سازگاری تحصیلی^۲ دانش‌آموزان از متغیرهای مهم مورد علاقه‌ی معلمان و روان‌شناسان آموزشی است (اکوملاف، اگائمکین و فاسوتو^۳، ۲۰۱۳). از طرفی، دوره‌ی آموزش متوسطه، یکی از مهم‌ترین و حساس‌ترین مراحل مراحل تحصیلات رسمی به‌شمار می‌رود؛ زیرا این دوره است که بخش بزرگی از استعدادهای اختصاصی نوجوانان و جوانان بروز کرده، قدرت یادگیری آن‌ها به حد اعلای خود رسیده، کنج‌کاو آن‌ها جهت معینی یافته و مسائل جدید زندگی ذهن آن‌ها را به خود مشغول ساخته‌است. در این دوره، نیاز به تعادل هیجانی و عاطفی به ویژه تعادل بین عواطف و عقل، درک ارزش وجودی خویشتن، خودآگاهی، انتخاب اهداف واقعی در زندگی، استقلال عاطفی از خانواده، حفظ تعادل روانی و عاطفی خویش در مقابل فشارهای محیطی، برقراری روابط سالم با دیگران، کسب مهارت‌های اجتماعی لازم در دست‌یابی، شناخت زندگی سالم و مؤثر و چگونگی برخورداری از آن، از مهم‌ترین نیازهای دوره‌ی متوسطه به‌شمار می‌روند که باعث می‌شوند، دانش‌آموزان با این ویژگی‌ها خود را سازگارکنند و از مهارت‌های ارتباطی لازم برخوردار باشند تا بتوانند به موفقیت تحصیلی برسند (کریمی و فکری، ۱۳۹۲). لذا، توجه به انگیزش تحصیلی و سازگاری دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. سازگاری به توانایی فرد در تطابق با محیط اطرافش اشاره دارد (پونیا و همکاران^۴، ۲۰۱۱). سازگاری می‌تواند در حیطه‌های مختلفی مطرح شود و ابعاد اجتماعی، خانوادگی، عاطفی، تحصیلی و ... را شامل شود. بر اساس رویکرد یادگیری، سازگاری مجموعه‌ای از رفتارهای آموخته شده‌است و ناسازگاری زمانی به وجود می‌آید که فرد، مهارت‌های لازم برای تطابق با مشکلات روزمره زندگی را یاد نگرفته‌باشد (جمالی و قره‌قشلاقی، ۱۳۹۴). سازگاری تحصیلی به عنوان یکی از ابعاد سازگاری روانی- اجتماعی، مورد توجه پژوهش‌گران تعلیم و تربیت بوده‌است که به مجموعه‌ی واکنش‌هایی گفته می‌شود که به وسیله‌ی آن، فرد آماده می‌شود تا پاسخی موزون و هماهنگ با شرایط مدرسه و فعالیت‌هایی که آن محیط از وی می‌خواهد، ارائه نماید. در واقع، سازگاری تحصیلی شامل رضایت از مدرسه، پیشرفت تحصیلی، مورد علاقه معلم‌بودن، ارتباط با سایر دانش‌آموزان، نظر مسئولین مدرسه نسبت به عملکرد دانش‌آموزان و ... می‌شود (اسکات و اسکات^۵، ۱۹۹۸).

3. Academic Motivation

4. Academic Adjustment

5. Akomolafe, Ogunmakin & Fasooto

4. Punia & Sangwan

5. Scott & Scott

سین‌ها و سنگ^۱ (۱۹۹۳)؛ به نقل از کرمی، (۱۳۸۰)، سازگاری تحصیلی را ثبات عاطفی و جسارت در روابط اجتماعی و نیز، علاقه به تحصیل و محیط آموزشی در فرد می‌دانند که باعث انطباق متوالی با تغییرات و ایجاد ارتباط بین خود و محیط‌شده و هر دانش‌آموز باید اهداف تحصیلی خود را با توجه به چارچوب اجتماعی و فرهنگی تعقیب می‌نماید. هم-چنین، از نظر بالتر^۲ (۲۰۰۲)، سازگاری تحصیلی، ناظر بر توان‌مندی فراگیران در انطباق خود با شرایط و الزامات تحصیل و نقش‌هایی است که محیط آموزشی به عنوان یک نهاد اجتماعی، فراروی آن‌ها قرار می‌دهد. مفهوم وسیع سازگاری تحصیلی، مشتمل بر چیزی غیر از توان بالقوه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان است (تمنایی‌فر، رضایی و حدادی، ۱۳۹۸). دوره-ی تحصیلی در تمام نظام‌های آموزش و پرورش جهان، مهم‌ترین دوره‌ی نهادینه‌شدن به‌شمار می‌آید و تأثیر آن در شکل‌گیری شخصیت و تحول همه‌جانبه‌ی دانش‌آموزان، غیرقابل انکار است. دانش‌آموزان در این دوره، می‌آموزند که چگونه با هم‌سالان و افراد پیرامون خود، ارتباط برقرار کنند و در نتیجه، به تدریج درکی از خود به دست می-آورند (مدنی‌گیلوان و مقتدر، ۱۳۹۸). یکی از اهداف آموزش ابتدایی، رشد مهارت‌های اجتماعی در بین کودکان است؛ زیرا این مهارت‌ها امکان برقراری ارتباط سازنده با دیگران، «سازش‌یافتگی»^۳ مناسب با محیط و رفع نیازهای اجتماعی را فراهم می‌کنند (تاپلین و همکاران^۴، ۲۰۱۸). در سازش‌یافتگی، عواملی چون ویژگی‌های روان‌شناختی فرد، شیوه‌های تربیتی، ارزش‌ها و اعتقادات حاکم بر فرد و جامعه، هم‌سالان، خانواده و آموزش و پرورش مؤثر هستند. در دوران کودکی و نوجوانی، به دلیل آن‌که ارتباط با هم‌سالان، افزایش و وابستگی به والدین، کاهش می‌یابد، سازش‌یافتگی و مؤلفه‌های آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (مدنی‌گیلوان و مقتدر، ۱۳۹۸). تحول اجتماعی، جنبه‌ی مهمی از تحول فرد است که از طریق ارتباط با دیگران، به خصوص والدین، هم‌سالان و معلمان به دست می‌آید (عبداله‌ی و همکاران، ۱۴۰۰).

پیشینه پژوهش

عبداله‌ی و همکاران (۱۴۰۰)، تحقیقی با عنوان «اثربخشی الگوی طراحی آموزشی مبتنی بر نظریه‌ی کنترل ارزش هیجان‌های پیشرفت بر انگیزش پیشرفت تحصیلی و یادگیری خودتنظیم» انجام دادند. نتیجه حاصل از تحقیق حاکی از آن بود که استفاده از الگوی طراحی آموزشی مبتنی بر نظریه‌ی کنترل ارزش هیجان‌های پیشرفت، بر راهبردهای شناختی، فراشناخت، باورهای انگیزشی و انگیزش پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان، تأثیر مثبت دارد.

طیبی‌راد و همکاران (۱۴۰۰)، تحقیقی با عنوان «تأثیر آموزش حسابداری مدیریت به شیوه‌ی شبیه‌سازی ایفای نقش، بر یادگیری و یادداری دانشجویان» انجام دادند. یافته‌ها، حاکی از یادگیری و یاددهی بهتر دانشجویان گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل بوده است. هم‌چنین، نتایج نظرسنجی از دانشجویان از طریق پرسشنامه، نشان از اثربخشی این روش آموزشی در تقویت مهارت‌های کلامی و ارتباطی آن‌ها، افزایش انگیزه و یادگیری بهتر مفاهیم بنیادی حسابداری مدیریت داشته است.

باقری‌چاروک، توحیدی و تجربه‌کار (۱۳۹۸)، تحقیقی با عنوان «تأثیر خودتعیین‌گری، سازگاری تحصیلی و مثبت‌اندیشی بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری اهداف پیشرفت» انجام دادند. نتایج نشان داد که با توجه به شاخص‌های نیکویی

1. Sinha & Sing

2. Boulter

3. Adjustment

4. Taplin & et al

برازش، مدل تدوین شده از برازش مطلوبی برخوردار است. خودتعیین گری، سازگاری تحصیلی و مثبت اندیشی اثر مستقیم و معناداری بر عملکرد تحصیلی دارند. همچنین، در زمینه‌ی اثرات غیرمستقیم، مثبت اندیشی بیشترین اثر غیرمستقیم بر عملکرد تحصیلی را دارد. با توجه به نتایج که نشان می‌دهد، مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی مثبت اندیشی است، اهمیت شیوه‌ی تفکر و نگرش و تأثیر آن بر تمام زمینه‌های زندگی از جمله تحصیل، نقش انجام پژوهش‌های بیش‌تری برای بررسی و ارزیابی مثبت اندیشی را برجسته‌تر می‌کند.

تمنایی‌فر، رضایی و حدادی (۱۳۹۸)، تحقیقی با عنوان «پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس سازگاری (آموزشی، عاطفی و اجتماعی) و صفات شخصیت در دانشجویان» انجام دادند. نتایج نشان داد که بین عملکرد تحصیلی و سازگاری، (سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی) و توافق‌پذیری و هیجان‌پذیری، هم‌بستگی وجود دارد. همچنین، بین مؤلفه‌های سازگاری، سازگاری آموزشی، قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده، عملکرد تحصیلی است. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که صفت شخصیت توافق و هیجان‌پذیری، نقش بیش‌تری در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان دارند. لذا، بر مبنای ارتباط بین سازگاری و صفات شخصیت با عملکرد تحصیلی، ضرورت خواهد داشت که در مداخله‌های آموزشی و مشاوره‌ای، سطح سازگاری و صفات شخصیت مورد توجه روان‌شناسان و مشاوران تحصیلی قرار گیرد.

مدنی‌گیلوان و مقتدر (۱۳۹۸)، تحقیقی با عنوان «مقایسه‌ی کارکردهای اجرایی و مؤلفه‌های سازش‌یافتگی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری» انجام دادند. نتایج نشان داد که بین نمره‌ی کل کارکردهای اجرایی و مؤلفه‌های تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و بازداری دو گروه دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری و دانش‌آموزان بدون ناتوانی یادگیری، تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین، بین نمره‌ی کل سازش‌یافتگی و مؤلفه‌های اجتماعی و تحصیلی دو گروه دانش‌آموزان، تفاوت معناداری وجود دارد. بر اساس یافته‌های بدست‌آمده، دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری نسبت به دانش‌آموزان بدون ناتوانی یادگیری، سطوح پایین‌تری از کارکردهای اجرایی و مؤلفه‌های سازش‌یافتگی دارند.

بهادری‌خسروشاهی و حبیبی‌کلیبر (۱۳۹۶)، تحقیقی با عنوان «تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر انگیزش تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه» انجام دادند. نتایج نشان داد که آموزش مهارت‌های ارتباطی بر انگیزش تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه تأثیر دارد. در واقع، آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث افزایش انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و سازگاری تحصیلی شده و میزان بی‌انگیزشی را در دانش‌آموزان کاهش می‌دهد.

سپاتانو و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان «الگوی ایفای نقش: آیا بر انگیزه‌ی تحصیلی و یادگیری دانش‌آموزان حسابداری مؤثر است؟» به بررسی اثربخشی این رویکرد بر ۲۰۶ دانش‌آموز سال دوازدهم در آموزش حسابداری شرکت‌های خدماتی پرداختند. نتایج پژوهش، نشان داد که الگوی نقش‌آفرینی در بهبود انگیزه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس دوازدهم و دست‌آوردهای یادگیری آن‌ها در دوره‌ی حسابداری شرکت‌های خدماتی مؤثر است.

اپل و همکاران^۱ (۲۰۱۲)، در تحقیقی با عنوان «تقویت قابلیت‌های عملکردی و سایر مهارت‌ها از طریق نقش‌آفرینی در یک دوره‌ی حسابداری مالیاتی واحدهای تجاری» از روش تدریس ایفای نقش جهت آموزش استفاده کردند. دانش‌جویان در سه گروه شرکت‌های تضامنی، سهامی عام و خاص تقسیم‌بندی شدند و مدرس در نقش حسابداری ارشد این شرکت‌ها و دانش‌جویان در نقش ممیز مالیاتی، ظاهر شدند تا با بررسی و پرس‌وجو، اطلاعات لازم فراتر از اظهارنامه را جمع‌آوری کنند و در نهایت، با توجه به اطلاعات جمع‌آوری شده، گزارش را در قالب متعارف تهیه نمایند. نتایج حاصل از

نظرسنجی‌ها نشان داد که این رویکرد، ارتباطات حرفه‌ای را تشویق می‌کند و درک دانش‌جویان از الزامات مالیاتی انواع شرکت‌ها را افزایش می‌دهد.

سابتونو^۱ (۲۰۱۱)، تحقیقی با عنوان «اجرای مدل نقش‌آفرینی در یادگیری اصول حسابداری مالی برای افزایش لذت دانش‌جویان و نمرات آزمون آن‌ها» با استفاده از دو گروه آزمایش (با روش تدریس ایفای نقش) و دیگری گروه کنترل (با روش تدریس سنتی) انجام داده‌است. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پیش آزمون و پس آزمون و پرسشنامه، جهت نظرسنجی میزان لذت دانش‌جویان، انجام شد. پس از تحلیل و مقایسه‌ی داده‌ها، تحقیق نشان داد که آموزش از طریق ایفای نقش، مزایای زیادی برای افزایش سطح لذت، علاقه و درک دانش‌جویان از اصول حسابداری مالی دارد.

فرضیه‌های پژوهش

۱- بین سازش‌یافتگی و کیفیت یادگیری دروس حسابداری، رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

۲- انگیزش تحصیلی، بر رابطه‌ی سازش‌یافتگی و کیفیت یادگیری دروس حسابداری، نقش میانجی دارد.

روش پژوهش

از آن‌جا که هدف هر تحقیق، آگاهی و شناخت مجهولات و پی‌بردن به مسائل ناشناخته است و در انسان، میل به کشف حقایق حالت فطری را بارور می‌کند، این امر از عوامل مؤثر در پیشرفت تحقیق و ایجاد روش‌های مختلف قلمداد می‌شود (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳۸۷).

هر تحقیق، براساس هدف یا قصدی که دنبال می‌شود در سه گروه تحقیق بنیادی، کاربردی و عملی تقسیم می‌شود. از نگاهی دیگر، تحقیقی پیمایشی و بررسی موردی محسوب می‌گردد که شامل مشاهده پدیده‌ها، به منظور معنادادن به جنبه‌های مختلف اطلاعات جمع‌آوری شده، تعریف می‌شود که نقش میانجی انگیزش پیشرفت تحصیلی بر رابطه‌ی سازش‌یافتگی و کیفیت یادگیری دروس حسابداری را میان دانش‌آموزان متوسطه‌ی دوم دختران ناحیه‌ی ۴ آموزش و پرورش مشهد، مطالعه کرده است. لذا، محقق به منظور عملیاتی‌کردن؛ سنجش شاخص‌ها و تأثیر عوامل انتخابی از ابزار پرسش‌نامه استفاده کرده‌است؛ پرسش‌نامه‌ی انگیزش تحصیلی صالحی (۱۳۹۳)، برگرفته از مطالعات هارتر (۱۹۸۱) و لپر و همکاران (۲۰۰۵)، با دو قطب انگیزش درونی (ذهنی) و انگیزش بیرونی (عینی)، پرسش‌نامه‌ی سازگاری دانش‌آموزان سین‌ها و سینگ (۱۹۹۳)، پرسش‌نامه‌ی کیفیت یادگیری نیومن (۱۹۹۰)، برگرفته از مطالعه‌ی رحمانی آخوند (۱۳۸۹)، مورد سنجش بوده‌است.

با توجه به تعاریف و مفاهیم مذکور و نیز، قلمروی زمانی و مکانی انجام تحقیق، جامعه‌ی آماری تحقیق حاضر، دانش‌آموزان رشته‌ی حسابداری متوسطه‌ی دوم دختران ناحیه‌ی ۴ آموزش و پرورش مشهد در سال شمسی (۱۴۰۱) بوده است که با توجه به محدودبودن آن‌ها، کلیه‌ی مشمولین، مورد مطالعه قرار گرفتند. در ابتدا، به منظور تسریع در جمع‌آوری اطلاعات و تقویت پایایی شیوه‌ی پژوهش، در توزیع پرسشنامه‌ها، روش مراجعه‌ی حضوری انتخاب شد. اما، در ادامه با توجه به عدم انسجام آزمودنی‌ها و همچنین، به علت عدم پوشش با کفایت نمونه‌ها که پیش‌گیری از عدم شیوع بیماری ناشی از انتقال ویروس کرونا مزید بر علت آن بود، تکمیل پرسشنامه‌ها به روش مجازی ادامه یافت؛ لذا،

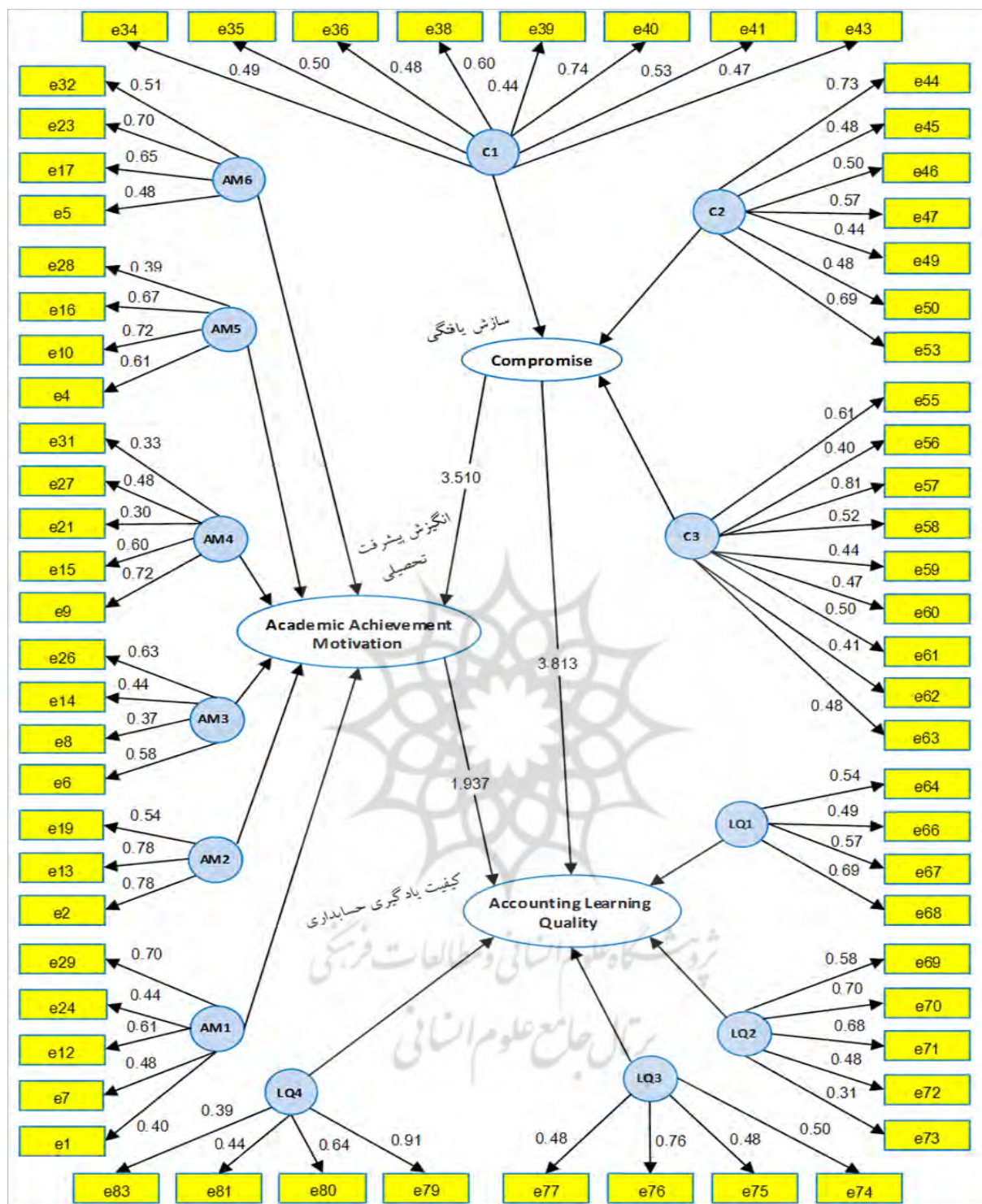
پرسشنامه‌ها برای بیش از ۲۰۰ نفر از اعضاء به وسیله‌ی پست الکترونیکی توزیع شد. در نهایت، تعداد ۱۷۱ پرسش‌نامه دریافت شد که ۱۶۵ نسخه از آن، قابل استفاده جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات در نظر گرفته شد.

در پژوهش حاضر، در بخش آمار توصیفی با استفاده از نمودارهای ستونی، جداول فراوانی، جداول میانگین، خطای معیار و سایر آمارها به توصیف داده‌ها پرداخته شد و در بخش آمار استنباطی از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری به منظور پاسخ به فرضیه‌های تحقیق استفاده شد. لذا، نتایج آماری به کمک نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

در این تحقیق، به منظور بررسی فرضیه‌های تحقیق، از معادلات ساختاری به روش PLS استفاده شده‌است. به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق، پیش از برازش مدل، لازم است تا مدل اندازه‌گیری هر یک از متغیرهای مورد نظر، برازش داده شده و مورد بررسی قرار گیرد. در برازش مدل‌های اندازه‌گیری، هدف، بررسی مناسب بودن بارهای عاملی گویه‌ها می‌باشد. اصولاً بارهای عاملی که مقدار برآورد استاندارد شده‌ی آن‌ها بیش از ۰/۳ باشد، مناسب است. نمودار ۱، مدل اندازه‌گیری شاخص‌ها و بارهای عاملی آن‌ها را پس از حذف گویه‌هایی بارهای عاملی نامناسب، نمایش داده شده‌است.

نمودار ۱: مدل پرازش داده در حالت بارهای عاملی مناسب متغیرها

مطابق نمودار ۱، از آن جا که بسیاری از گویه‌ها از بارعاملی مناسب برخوردار نبوده‌اند، از روند تحلیل حذف شده‌اند. لذا، صرفاً گویه‌های باقیمانده در روند تحلیل از بارعاملی مناسب برخوردار هستند. در دومین بخش از تحلیل، به بررسی پایایی و روایی متغیرها و شاخص‌های برازش مدل پرداخته‌شد. با این مکانیزم که اگر شاخص‌های برازش مربوط به هر سازه در حد مطلوبی باشد، به این معنی بوده‌است که سازه مورد نظر، قابلیت برازش به وسیله گویه‌های طراحی شده را به خوبی داشته‌است. یکی از روش‌های سنجش پایایی ضریب CR است که برای محاسبه آن ابتدا بارهای عاملی استاندارد شده هر گویه و خطای استاندارد شده را محاسبه کرد و سپس، با فرمول زیر مقدار ضریب آن را محاسبه نمود.

$$CR = \frac{(\sum \lambda)^2}{(\sum \lambda)^2 + (\sum \delta)}$$

که در آن رابطه، λ نشان‌دهنده‌ی بار عاملی استاندارد شده‌ی گویه‌های پرسش‌نامه و δ نماد خطای استاندارد است.

چنانچه ضریب CR بزرگ‌تر مساوی و یا نزدیک $0/7$ محاسبه گردد، پایایی آن مقیاس مناسب ارزیابی می‌شود. هم-چنین، ضریب CR بزرگ‌تر و یا مساوی $0/8$ نمایان‌گر پایایی خیلی خوب مقیاس است. چنانچه، ضریب CR بزرگ‌تر و یا مساوی $0/9$ باشد، می‌توان گفت که پایایی مقیاس، عالی می‌باشد (کلین، ۲۰۱۱).

نتایج پایایی متغیرها از طریق ضریب CR ، در جدول ۱، آمده‌است.

جدول ۱: نتایج پایایی متغیرها

متغیر	CR	نتیجه
سازش‌یافتگی	$0/740$	بالاتر از $0/7$ یعنی؛ سازه مورد نظر از نظر پایایی مرکب خوب است.
انگیزش تحصیلی	$0/862$	بالاتر از $0/8$ یعنی؛ سازه مورد نظر از نظر پایایی مرکب خیلی خوب است.
کیفیت حسابداری	$0/954$	بالاتر از $0/9$ یعنی؛ سازه مورد نظر از نظر پایایی مرکب عالی است.

همان‌طور که در جدول ۱، مشاهده می‌شود، ضریب CR برای کیفیت یادگیری حسابداری در حد عالی، برای انگیزش پیشرفت تحصیلی در حد خیلی خوب و برای سازش‌یافتگی در حد خوب است. با توجه به این‌که در روش معادلات ساختاری، گویه‌ها با استفاده از بارعاملی استاندارد انتخاب می‌شوند و پایایی مرکب متغیرها نیز، به وسیله‌ی بارهای عاملی به دست می‌آید. لذا، روش پایایی مرکب، نسبت به آلفای کرونباخ برای به دست آوردن پایایی متغیرها در روش معادلات ساختاری مناسب‌تر می‌باشد.

در ادامه، برای بررسی روایی هم‌گرایی هر سازه، از شاخص AVE استفاده شد. مقدار AVE برای هر سازه بایستی بیش از $0/5$ باشد تا بتوان اظهارکرد که سازه‌ی موردنظر از نظر روایی معتبر است. ضریب AVE از طریق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$AVE = \frac{\sum \lambda^2}{n}$$

که در آن λ نشان‌دهنده‌ی بار عاملی استانداردشده‌ی گویه‌های پرسش‌نامه، و n نماد تعداد گویه‌های مربوط به هر سازه است.

جدول ۲، روایی هم‌گرایی سازه‌ها را نشان داده‌است.

جدول ۲: روایی هم‌گرایی سازه‌ها

متغیر	AVE	نتیجه
سازش‌یافتگی	۰/۵۷۹	بالتر از ۰/۵ یعنی؛ سازه مورد نظر روایی معتبری دارد.
انگیزش پیشرفت تحصیلی	۱/۰۰۰	
کیفیت حسابداری	۰/۹۸۱	
یادگیری		

با توجه به جدول ۲، مشاهده می‌شود که AVE برای کلیه‌ی متغیرها در حد مطلوب بوده‌است.

در ادامه روایی واگرایی با روش فورنل و لارکر آزمون شد. مطابق جدول ۳ روایی واگرا، وقتی در سطح قابل قبولی است که میزان AVE برای هر سازه، بیش‌تر از واریانس اشتراکی بین آن سازه با سازه‌های دیگر باشد.

جدول ۳: روایی واگرایی سازه‌ها

متغیر	سازش‌یافتگی	انگیزش پیشرفت تحصیلی	کیفیت حسابداری	یادگیری
سازش‌یافتگی	۰/۷۴			
انگیزش پیشرفت تحصیلی	۰/۱۶	۰/۷۹		
کیفیت حسابداری	۰/۳۷	-۰/۰۱	۱/۰۰	
یادگیری				

1.Average Variance Extracted

در ماتریس فورنل و لارکر، مقدار جذر AVE متغیرها در قطر اصلی ماتریس همبستگی متغیرها وارد می‌شود. مطابق جدول ۳، جذر AVE متغیرها در قطر اصلی ماتریس برقرار است و مقدار جذر AVE متغیرها از مقدار همبستگی میان آن‌ها در خانه‌های زیرین (و چپ قطر اصلی که در این تحقیق نداریم) ترتیب داده شده‌اند، بیش‌تر است. لذا، می‌توان گفت که سازه‌ها در درون در مدل، تعامل بیش‌تری با شاخص‌های خود داشته‌اند تا با سازه‌های دیگر. یعنی، روایی واگرایی سازه‌ها در حد مطلوب است. این نتیجه، حاکی از روایی واگرایی مناسب و برازش خوب مدل‌های اندازه‌گیری است. اما، شاخص R2 میزان تأثیری که یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا می‌گذارد را اندازه‌گیری می‌کند. به این ترتیب که مقدار R2، تنها برای متغیرهای وابسته یا درون‌زای مدل محاسبه می‌شود. اگر ضریب R2، بیش‌تر یا مساوی ۰/۱۹ باشد، قابلیت متغیر مستقل در پیش‌بینی متغیر وابسته ضعیف، اگر بیش‌تر و یا مساوی ۰/۳۳ باشد، قابلیت متغیر متوسط و اگر بزرگ‌تر و یا مساوی ۰/۶۷ باشد، قابلیت متغیر قوی است. لذا، متغیرها، مطابق جدول ۴ درون‌زا بوده‌اند.

جدول ۴: وضعیت متغیرهای وابسته با معیار شاخص R2

متغیر	ضریب R2	نتیجه
انگیزش تحصیلی	۰/۳۸۳	قابلیت متغیرهای مستقل در پیش‌بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی متوسط است.
کیفیت حسابداری	۰/۷۲۸	قابلیت متغیر مستقل در پیش‌بینی کیفیت یادگیری حسابداری قوی است.

این معیار که به آن آزمون ارتباط پیش‌بین یا $cv\ rev$ گفته می‌شود، توسط استون و گیرز (۱۹۷۵)، معرفی شده که قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌کند؛ با این مکانیزم که اگر Q2 در مورد سازه درون‌زا، بیش‌تر از ۰/۰۲ باشد، قدرت پیش‌بینی آن سازه ضعیف، اگر بیش‌تر از ۰/۱۵ باشد، قدرت پیش‌بینی آن سازه متوسط و اگر بزرگ‌تر از ۰/۳۵ باشد، قدرت پیش‌بینی سازه برون‌زا قوی است. جدول ۵، وضعیت متغیر وابسته را با معیار Q2 نشان می‌دهد.

جدول ۵: وضعیت متغیرهای وابسته با معیار Q2

متغیر	SSO	SSE	Q2	نتیجه
انگیزش تحصیلی	۲۰۹/۰۰۰	۲۱۵/۵۰۹	۰/۲۱۴	بیش‌تر از ۰/۱۵ قدرت پیش‌بینی سازه متوسط است.
کیفیت حسابداری	۶۸۵/۰۰۰	۶۶۹/۵۸۸	۰/۳۸۷	بیش‌تر از ۰/۳۵ قدرت پیش‌بینی سازه قوی است.

نتایج جدول ۵، نشان‌دهنده آن است که قدرت پیش‌بینی سازه‌های مربوط به متغیرهای مستقل، قوی بوده‌است. معیار Communality توسط استون و گیرز (۱۹۷۵)، معرفی شده‌است که میزان تغییرپذیری شاخص‌ها را توسط سازه مربوط به خود، اندازه‌گیری می‌کند، به عبارتی، کیفیت مدل اندازه‌گیری را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. این معیار، از طریق میانگین مقادیر مرتبه دوم، رابطه‌ی بین شاخص و سازه مربوطه که همان بار عاملی است، بدست می‌آید. با این مکانیزم که اگر معیار Communality در مورد یک سازه درون‌زا بیش‌تر از ۰/۰۲ باشد، قدرت پیش‌بینی آن سازه

ضعیف، اگر بیش‌تر از ۰/۱۵ باشد، قدرت پیش‌بینی آن سازه، متوسط و اگر بزرگ‌تر از ۰/۳۵ باشد، نشان‌دهنده‌ی قدرت قوی پیش‌بینی سازه برون‌زای مربوطه‌است.

جدول ۶: میزان تغییرپذیری شاخص با سازه‌ی مربوطه را با معیار Communality نشان می‌دهد.

جدول ۶: میزان تغییرپذیری شاخص‌ها توسط سازه با معیار Communality

متغیر یا شاخص	Communality	نتیجه
سازش‌یافتگی	۰/۲۸۳	متوسط
انگیزش تحصیلی	۰/۳۱۴	متوسط
کیفیت حسابداری	۰/۵۳۷	قوی

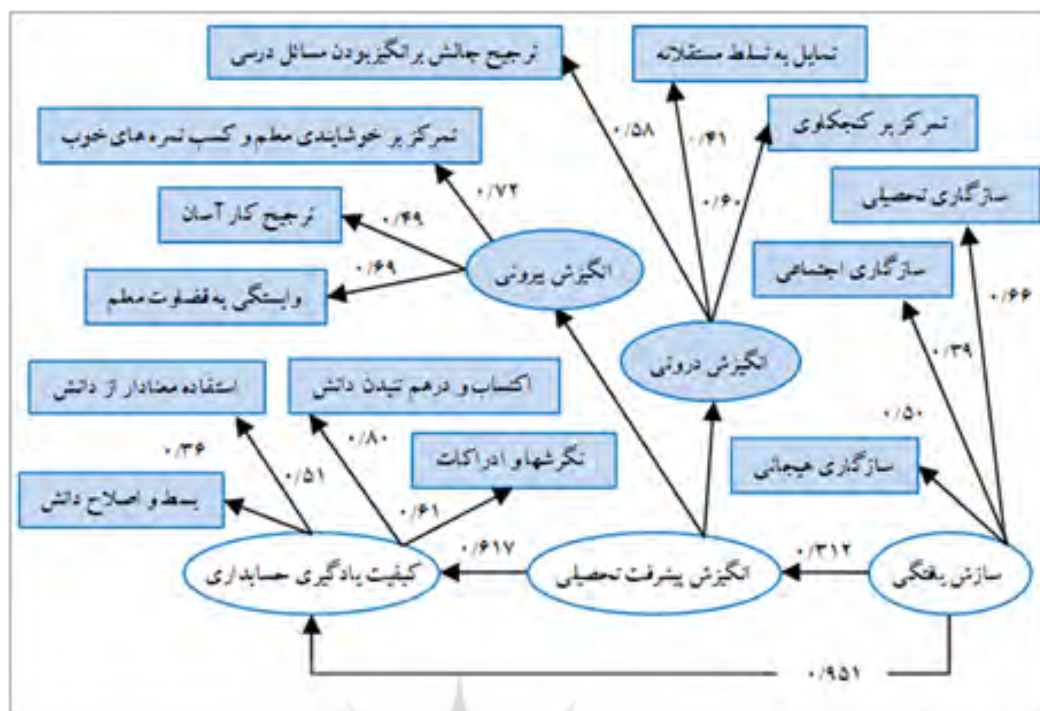
برای تعیین کیفیت کلی مدل از معیار GOF استفاده شد. به طور کلی، مدل PLS شامل دو بخش اندازه‌گیری و معادلات ساختاری است که با تأیید برازش آن، بررسی برازش یک مدل کامل می‌شود. مقدار GOF از طریق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$GOF = \sqrt{\text{Communalities}} \times R^2$$

اگر مقدار شاخص GOF بیش‌تر و یا مساوی ۰/۰۱ باشد، حاکی از آن است که کیفیت مدل اندازه‌گیری، ضعیف است، اگر شاخص GOF بیش‌تر و یا مساوی ۰/۲۵ باشد، نشان می‌دهد که مدل، کیفیت متوسطی دارد و اگر مقدار شاخص، بزرگ‌تر یا مساوی ۰/۳۵ باشد، نشان می‌دهد که مدل از کیفیت قوی برخوردار بوده‌است. لذا، با توجه به فرمول مذکور، مقدار شاخص GOF به صورت زیر محاسبه می‌شود:

بنابراین، از آن‌جا که مقدار شاخص GOF برای مدل تحقیق برابر ۰/۴۲ برآورد شده‌است که بزرگ‌تر از ۰/۳۵ است، لذا، باید گفت که در مجموع، مدل معادلات ساختاری و مدل اندازه‌گیری، کیفیت خوبی در تبیین رفتار متغیرهای درون‌زای داشته‌است.

به منظور آزمون فرضیه‌ها، از معادلات ساختاری و روش PLS استفاده شد. با توجه به این‌که مدل معادلات ساختاری از کیفیت مناسبی برخوردار بوده، مدل معادلات ساختاری برازش داده شده، معناداری و هم‌چنین، میزان اثر هر سازه بر متغیر وابسته بررسی شد. به این ترتیب، مدل معادلات ساختاری برازش داده شده و معناداری مدل و هم‌چنین، میزان اثر هر سازه بر متغیر وابسته بررسی گردید. لذا، مدل معادلات ساختاری به صورت نمودار ۲ برازش داده شد.

نمودار ۲: مدل برازش داده معادلات ساختاری متغیرها

در ادامه، با استفاده از الگوی بوت استارپ به محاسبه آماره T پرداخته شد. با توجه به مقادیر برآورد شده که در نمودار ۲ از نظر گذشت، می توان در مورد پذیرش یا عدم پذیرش معناداری روابط بین سازه ها، تصمیم گیری کرد. لذا، چنانچه آماره T برآورد شده، بزرگتر از $1/96$ و یا کوچکتر از $1/96$ باشد، نشان از صحت رابطه بین سازه ها با اطمینان ۹۵ درصد بوده است.

جدول ۷، وضعیت روابط بین سازه ها را برای فرضیه اول تحقیق نشان داده است.

جدول ۷: وضعیت روابط بین سازه ها با الگوی بوت استارپ برای فرضیه اول

مشخصه متغیر	آماره T	نتیجه رابطه بین سازه
سازش یافتگی ← کیفیت یادگیری حسابداری	۳/۸۱۶	بزرگتر از $1/96$ به معنای رابطه معنادار بین سازه ها

پس از برازش مدل با آزمون معنی داری ضریب رگرسیونی برآورد شده، وجود یا عدم وجود رابطه معنی دار در اثر سازش یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری، بررسی شد. نتایج برازش مدل معادلات ساختاری در جدول ۸ آمده است.

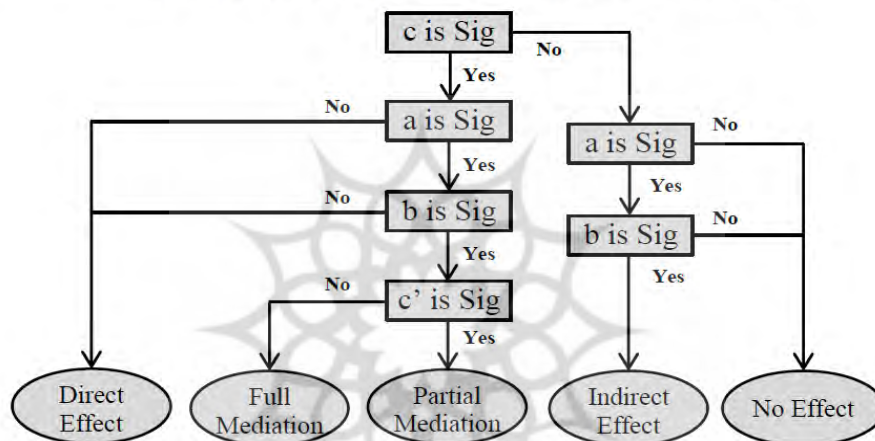
جدول ۸: برازش مدل معادلات ساختاری اثر سازش یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری (فرضیه اول)

مشخصه متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره T	مقدار احتمال
سازش یافتگی ← کیفیت یادگیری حسابداری	۰/۷۱۸	۰/۰۰۷	۳/۸۱۶	۰/۰۰۱

در مورد اثر سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری، با توجه به این که p -مقدار کوچک‌تر از $0/05$ می‌باشد، نتیجه می‌شود که فرضیه‌ی صفر آزمون معناداری ضریب سازش‌یافتگی، رد می‌شود و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت؛ سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری، مؤثر است. همچنین، با توجه به این که ضریب این متغیر $0/718$ برآورد شده‌است که مقداری مثبت می‌باشد، نتیجه می‌شود که با تقویت سازش‌یافتگی دانش‌آموزان، کیفیت یادگیری حسابداری ارتقاء می‌یابد. به عبارتی، سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری دانش‌آموزان متوسطه‌ی دوم دختران ناحیه‌ی ۴ آموزش و پرورش مشهد، اثری معنادار با ارتباطی مستقیم (و شدتی با طیف متوسط) دارد (نتیجه‌ی فرضیه-ی اول تحقیق).

در ادامه، به منظور بررسی نقش میانجی‌گری انگیزش پیشرفت تحصیلی در آن اثربخشی، از روش بارون و کنی (۱۹۸۶)، استفاده شد. ماهیت تصمیم‌گیری و تحلیل نقش میانجی‌گری در شکل ۱، نشان داده شده‌است.

شکل ۵۲: نمودار تصمیم‌گیری تحلیل میانجی‌گری با روش بارون و کنی (۱۹۸۶)

Sig: معنی دار ($p\text{-value} < 0.05$)، Direct Effect: تاثیر مستقیم، Full Mediation: میانجی‌گری کامل، Partial Mediation: میانجی‌گری جزئی، Indirect Effect: تاثیر غیرمستقیم، No Effect: بدون تاثیر.

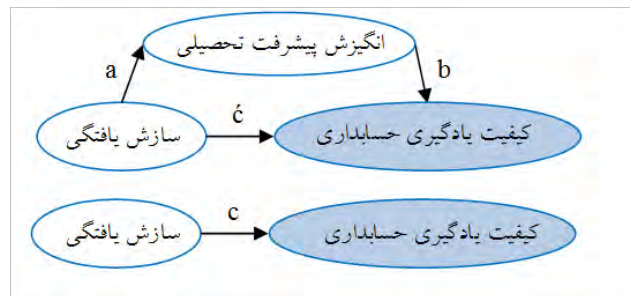
شکل ۱: الگوی تصمیم‌گیری تحلیل میانجی‌گری با روش بارون و کنی (۱۹۸۶)

تجميع نتايج برازش مدل معادلات ساختاری متغیرهای فرضیه‌ی دوم، در جدول ۹ نشان داده شده‌است.

جدول ۹: تجميع نتايج برازش مدل معادلات ساختاری اثر متغیرهای فرضیه‌ی دوم بر یک‌دیگر

مشخصه‌ی متغیر	برآورد	آماره‌ی آزمون	مقدار احتمال
سازش‌یافتگی ← کیفیت یادگیری حسابداری	۰/۹۵۱	۳/۸۱۳	۰/۰۰۱
سازش‌یافتگی ← انگیزش پیشرفت تحصیلی	۰/۳۱۲	۳/۵۱۰	۰/۰۰۱
انگیزش پیشرفت تحصیلی ← کیفیت یادگیری حسابداری	۰/۶۱۷	۱/۹۳۷	۰/۰۰۰

در بررسی میانجی‌گری انگیزش پیشرفت تحصیلی در اثرگذاری سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری با توجه به جدول بارون و کنی (۱۹۸۶)، نتیجه شکل ۲، حاصل می‌شود.

شکل ۲: الگوی بارون و کنی (۱۹۸۶) برای فرضیه‌ی دوم تحقیق

جدول ۱۰، نتایج حاصل از برازش مدل معادلات ساختاری نقش میانجی‌گری انگیزش پیشرفت تحصیلی در اثر سازش-یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری، مربوط به فرضیه‌ی دوم تحقیق را با توجه به جدول بارون و کنی (۱۹۸۶)، نشان می‌دهد.

جدول ۱۰: برازش مدل معادلات ساختاری نقش میانجی‌گری انگیزش پیشرفت تحصیلی در اثر سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری (فرضیه‌ی دوم تحقیق)

مشخصه‌ی متغیر	مسیر	ضریب	آماره‌ی آزمون	مقدار احتمال	نتیجه	نقش میانجی
سازش‌یافتگی ← انگیزش پیشرفت تحصیلی	a	۰/۳۱۲	۳/۵۱۰	۰/۰۰۱	معنادار	میانجی- گری
انگیزش پیشرفت تحصیلی ← کیفیت یادگیری حسابداری	b	۰/۶۱۷	۱/۹۳۷	۰/۰۰۰	معنادار	جزئی
سازش‌یافتگی ← کیفیت یادگیری حسابداری	c	۰/۹۵۱	۳/۸۱۳	۰/۰۰۱	معنادار	
اثر سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری با میانجی‌گری انگیزش پیشرفت تحصیلی	c-hat	۰/۷۰۹	۲/۲۰۸	۰/۰۵۱	بی‌معنا	

مطابق نتایج جدول ۱۰، می‌توان گفت؛ از آن‌جا که در سطح خطای ۵ درصد، اثر سازش‌یافتگی بر انگیزش پیشرفت تحصیلی (مسیر a)، اثر انگیزش پیشرفت تحصیلی بر کیفیت یادگیری (مسیر b) و اثر سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری (مسیر c)، معنادار بوده، اما اثر سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری حسابداری با میانجی‌گری انگیزش پیشرفت تحصیلی، معنادار نبوده‌است، لازم است از مسیر یکی‌مانده به آخر نمودار تحلیل میانجی‌گری بارون و کنی، نتیجه‌گیری کرد که نشان می‌دهد در سطح خطای ۵ درصدی، انگیزش پیشرفت تحصیلی در اثر سازش‌یافتگی بر کیفیت یادگیری

حسابداری دانش‌آموزان متوسطه‌ی دوم دختران ناحیه‌ی ۴ آموزش و پرورش مشهد، نقش میانجی‌گری کامل داشته- است (نتیجه‌ی فرضیه‌ی دوم تحقیق).

جدول ۱۱، خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۱۱: خلاصه نتایج فرضیه‌ها

شماره فرضیه	مشخصه متغیر	ضریب مسیر	نتیجه	نوع و شدت رابطه
اول	سازش‌یافتگی ← سازش‌یافتگی حسابداری	۰/۷۱۸	تأیید فرضیه	مستقیم و متوسط
دوم	سازش‌یافتگی ← تحصیلی حسابداری	۰/۷۰۹	تأیید فرضیه	میانجی‌گری کامل

بحث و نتیجه‌گیری

سازش‌یافتگی تحصیلی به عنوان یکی از ابعاد کلی سازگاری روانی- اجتماعی برای دوران تحصیل که دوره‌ای از زندگی است که در آن تغییرات شناختی و اجتماعی سریعی اتفاق می‌افتد، از اهمیت خاصی برخوردار است؛ بر این اساس، هدف پژوهش حاضر اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر انگیزش تحصیلی از منظر سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دختران دوره‌ی متوسطه بوده است. یافته‌ی پژوهش حاضر، حکایت از آن داشت که بین سازش‌یافتگی و کیفیت یادگیری دروس حسابداری، رابطه‌ی معناداری وجود دارد که با نتایج پژوهشهای گورسمیک، وئوال و دمیرسوز (۲۰۰۸)، هدمن و همکاران (۲۰۱۳) و اردلان و حسین چاری (۱۳۸۹)، هم‌خوانی دارد؛ دلیل احتمالی برای ارتقای میزان سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان، اکتساب و به‌کارگیری مهارت‌های ارتباطی، پایه و مبنایی است که ارتباط‌های میان فردی بر اساس آن، ساخته می‌شود. بر اساس نتیجه‌ی آزمون فرضیه‌ی اول تحقیق که رابطه‌ی بین سازش‌یافتگی دانش‌آموزان و کیفیت یادگیری دروس حسابداری، معنادار استنباط شد می‌توان این نتیجه را هم‌راستا با مطالعه‌ی ساپتانلو و همکاران در سال ۲۰۲۰ دانست که ایشان در بررسی اثربخشی انگیزه‌ی تحصیلی و یادگیری دانش‌آموزان حسابداری بر روی ۲۰۶ دانش‌آموز سال دوازدهم در آموزش حسابداری شرکت‌های خدماتی، نتیجه گرفتند که الگوی نقش‌آفرینی در بهبود انگیزه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس دوازدهم و دست‌آوردهای یادگیری آن‌ها در دوره‌ی حسابداری شرکت‌های خدماتی مؤثر است. بر مبنای نتایج آزمون فرضیه‌ها که رابطه‌ی بین سازش‌یافتگی دانش‌آموزان و کیفیت یادگیری دروس حسابداری، معنادار نتیجه شده و نقش انگیزش پیشرفت تحصیلی در آن رابطه، میانجی‌گری کامل، استنباط شد، می‌توان این نتیجه را هم‌سو با نتایج تحقیق تمنایی‌فر و همکاران در سال ۱۳۹۸ دانست که ایشان در تحقیقی با عنوان پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس سازگاری (آموزشی، عاطفی و اجتماعی) و صفات شخصیت در دانشجویان، نتیجه گرفتند که بین عملکرد تحصیلی و سازگاری، (سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی) و توافق- پذیری و هیجان‌پذیری، هم‌بستگی وجود دارد. هم‌چنین، بین مؤلفه‌های سازگاری، سازگاری آموزشی، قوی‌ترین پیش- بینی‌کننده، عملکرد تحصیلی است. لذا، بر مبنای ارتباط بین سازگاری و صفات شخصیت با عملکرد تحصیلی، پیشنهاد

کردند که در مداخله‌های آموزشی و مشاوره‌ای، سطح سازگاری و صفات شخصیت مورد توجه روان‌شناسان و مشاوران تحصیلی قرار گیرد.

بهترین راه ایجاد علاقه در یادگیرندگان بهبود شرایط یادگیری و افزایش سطح کیفی، روش‌های آموزشی است. از این طریق، یادگیرندگان به موفقیت بیش‌تر در یادگیری نائل می‌آیند و این کسب موفقیت، علاقه و انگیزش آن‌ها را نسبت به یادگیری مطالب جدید، افزایش می‌دهد. با توجه به مطالب ارائه شده در این مطالعه، انگیزش پیشرفت تحصیلی، نقش به سزایی در یادگیری دروس حسابداری دارد و برای نتیجه‌ی بهتر در فرآیند یادگیری، باید در ابعاد مختلف آن، به این موضوع توجه شود؛ بدین صورت که ابتدا در ترغیب و هدایت یادگیری دانش‌آموزان و دانش‌جویان، اهداف آموزشی به طور صریح بیان شود؛ چراکه پژوهش‌های انجام شده، نشان داده‌اند، یادگیرندگانی که از اهداف درس و آموزش مطلع نمی‌شوند، به خوبی یادگیرندگانی که معلم پیش از آغاز درس، دقیقاً به آنها می‌گوید که چه انتظاراتی از آن‌ها دارد، در پیشرفت درسی، موفق نمی‌شوند. علاوه بر این مطلب، معلمان باید ضمن آموزش اهداف به یادگیرندگان، در آن‌ها نسبت به نتایج یادگیری انتظارات مثبتی ایجاد کنند (ندادن اطلاعات ضروری به یادگیرندگان درباره‌ی نتایج فعالیت‌های یادگیری آن‌ها به ایجاد انتظاراتی منفی در آن‌ها درباره‌ی کاری که باید انجام دهند، منجر به انگیزه‌ی یادگیری در آن‌ها نخواهد شد. در بسیاری از مواقع، تقویت ملموس به اندازه‌ی تشویق‌های کلامی معلم مؤثر نیست؛ استفاده از اظهاراتی چون «خوب»، «عالی» و «مرحبا» پس از عملکرد درست دانش‌آموز، از تدابیر مؤثر انگیزشی است. در واقع، تشویق دانش‌آموز، ساده‌ترین و طبیعی‌ترین وسیله‌ای است که به سهولت در اختیار معلمان قرار دارد؛ مؤثرترین تشویق، آن است که به رفتار و عملکرد درست دانش‌آموز وابسته باشد؛ ضمناً معلم باید به اندازه‌ی لازم، دانش‌آموزان را مورد ستایش قرار دهد. تشویق بیش از حد اثرش را از دست می‌دهد و از خاصیت تقویت‌کنندگی آن، کاسته می‌شود. علاوه بر اظهارات تشویقی، تشویق‌های کتبی در ورقه‌ی امتحانی و دفترچه‌ی تکلیف دانش‌آموزان بر یادگیری آن‌ها، اثر مثبت دارد.

بر مبنای نتایج آزمون فرضیه‌ی دوم تحقیق که اثر انگیزش پیشرفت تحصیلی در رابطه‌ی بین سازش‌یافتگی تحصیلی دانش‌آموزان و کیفیت یادگیری دروس حسابداری، میانجی‌گری کامل استنباط شد، می‌توان اظهار داشت که انگیزش، عاملی است درونی که تحت تأثیر چهار عامل موقعیت (محیط و محرک‌های بیرونی)، مزاج (حالت و وضعیت درونی ارگانیزم)، هدف (هدف رفتار) و ابزار (دستیابی به هدف) قرار دارد. این عامل تحرک لازم را برای به پایان‌رساندن موفقیت‌آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه‌ی معینی از شایستگی فراهم می‌آورد. دانش‌آموزانی که انگیزش تحصیلی بالایی دارند، اشتیاق و علاقه‌ی بیش‌تری به تحصیل نشان داده، جهت رسیدن به اهداف تحصیلی خود تلاش بیش‌تری می‌کنند و برعکس، دانش‌آموزان دارای انگیزش تحصیلی پایین، علاقه‌ی چندانی به تحصیل نشان نداده، تلاش کم‌تری هم برای رسیدن به اهداف تحصیلی می‌کنند. لذا، عامل انگیزش و افزایش تلاش و کوشش باعث می‌شود که دانش‌آموزان از مهارت‌های ارتباطی به صورت سازگارانه و مناسب استفاده کنند. در واقع، آموزش مهارت‌های ارتباطی، فرد را قادر می‌سازد تا دانش، ارزش‌ها و نگرش‌ها را به توانایی‌های بالفعل تبدیل کند. به طور کلی، آموزش مهارت‌های ارتباطی با درگیرکردن نوجوانان در روش‌های مشارکتی و تعاملی به آموزش این‌که چطور فکر کنند به جای این‌که به چه چیزی فکر کنند، ابزار نیرومندی برای یادگیری سه حوزه‌ی مهارت‌های شناختی، مهارت‌های اجتماعی و بین فردی و مهارت‌های سازگاری هیجانی در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. در تبیین یافته‌های مربوط به اثربخشی سازگاری با مهارت‌های ارتباطی، می‌توان بیان کرد که آموزش این مهارت‌ها در دانش‌آموزان موجب می‌شود که آن‌ها استعدادها و توانایی‌های فردی خود را کشف کنند و به خودآگاهی بیش‌تری در مورد خود دست پیدا کنند. توانایی شناخت واقعی خود، موجب مقابله‌ی بهتر دانش‌آموزان در رویارویی با فشارهای تحصیلی و روانی می‌شود. در

واقع، رشد خودآگاهی در دانش‌آموزان موجب می‌شود که استعدادهای خود را بشناسند و در جهت پرورش آن‌ها گام بردارند. بنابراین، با افزایش مهارت‌های ارتباطی، انگیزش تحصیلی ارتقاء یافته و کیفیت یادگیری دروس حسابداری نیز، افزایش می‌یابد. اما، آموزش مهارت‌های ارتباطی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا عواطف و احساسات خود و دیگران را به خوبی بشناسند و آن‌ها را به دقت ارزیابی کنند و از این طریق، بتوانند حمایت اجتماعی و عاطفی بیشتری از محیط خود کسب کنند؛ یکی از ویژگی‌های کودکانی که سازگاری تحصیلی پایینی دارند، این است که نمی‌توانند دیدگاه دیگران را در نظر بگیرند؛ چنین افرادی، غالباً فاقد مهارت‌های ارتباطی لازم در اجتماع هستند. مهارت‌های ارتباطی به فرد کمک می‌کند تا روابط خوبی با دیگران داشته باشد و جو صمیمانه و اطمینان‌بخش ایجاد نموده و از بروز رفتارهای سازش‌نیافته جلوگیری نماید. چرا که سازش‌یافتگی منعکس‌کننده‌ی برخورد و تعامل سازنده فرد با اطرافیان به خصوص دوستان و هم‌سالان است؛ آموزش مهارت‌های زندگی به ویژه مهارت‌های ارتباطی، سبب می‌شود تا دانش‌آموزان، بسیاری از ویژگی‌های روانی خود و طرف مقابل را درک کنند و به شفافیت بیشتری بپذیرند. اما، در فرآیند آموزش مهارت‌ها به دانش‌آموزان، بین آن‌ها و دیگران تفاوت‌هایی وجود دارد که باید پذیرفته شود تا با ادراک این تفاوت‌ها و تمایزات احتمالی در کنار هم، به دوستی و هم‌نشینی ادامه دهند. به نظر می‌رسد، دانش‌آموزان پایه‌ی تحصیلی دهم در طول زمان دریافت آموزش‌ها، به ارزیابی باورها و برداشت‌های ذهنی خود اقدام نموده و با کمک آموزش‌ها، به این آگاهی دست می‌یابند که می‌توانند با محیط و دنیای درونی و بیرونی خود، موفقیت آمیزتر انطباق پیدا کنند و به سازگاری بیشتری برسند. از طرفی، دانش‌آموزانی که مهارت‌های ارتباطی را به طور واقعی یاد می‌گیرند، تمرین می‌کنند و شایستگی خود را به کار می‌گیرند، قطعاً می‌توانند در ورود به گروه هم‌سالان و دوست‌یابی، موفق باشند؛ تعاملی مثبت در روابط خود با هم‌سالان داشته باشند و دامن‌های از رفتارهای مقبول را از خود نشان دهند. دانش‌آموزانی که مهارت‌های ارتباطی گروه هم‌سالان را به خوبی یاد می‌گیرند و نیز، روابط قوی و مستحکمی با اعضای خانواده و اجتماع برقرار می‌کنند، به احتمال زیاد، سطح بالایی از سازگاری تحصیلی را از خود بروز خواهند داد؛ دانش‌آموزانی که به خوبی مهارت‌های ارتباطی را به دست می‌آورند و از نظر اجتماعی، رفتارهای مطلوب‌تری از خود نشان می‌دهند، مفهوم خود مثبت‌تری دارند و این امر موجب می‌شود، محدودیت‌ها و توانایی‌های خود را به شیوه‌ی صحیح-تری ارزیابی، درک و پذیرش کنند (به نقل از دیویس، ۲۰۰۱). در تبیینی دیگر، می‌توان گفت که از آن‌جا که آموزش و تمرین باعث پیشرفت مهارت‌های ارتباطی می‌شود، بنابراین برنامه‌های آموزشی در این زمینه، دانش‌آموزان را تبدیل به افرادی مؤثر و وظیفه‌شناس می‌کند که این امر، جهت ارتقاء جامعه لازم و ضروری به نظر می‌رسد؛ مهارت‌های ارتباطی، یکی از مهم‌ترین پیامدهای فرآیند آموزش یا تعلیم و تربیت است. در واقع، پرورش همه جانبه‌ی شخصیت فراگیران به ویژه در ابعاد اخلاقی، اجتماعی، علمی، روانی و فنی و ابعاد فراوان دیگر، برخی از انتظاراتی است که مبنای شکل‌گیری مدرسه است. لذا، برنامه‌های تمرینی متنوعی جهت ارتقاء مهارت‌های ارتباطی در مدارس بایستی مهیا شود تا از این طریق، میزان سازگاری دانش‌آموزان در مدارس افزایش یابد. اما، ارتباطات اجتماعی در کلاس، به عنوان یکی از وسایل لازم برای آموزش است؛ دانش‌آموزانی که دارای مهارت‌های ارتباطی مؤثر هستند، ارتباطات را به عنوان وسیله‌ای در حل مشکلات دانسته و در زمینه‌ی تحصیل، به هر شیوه‌ی لازم، سازگارتر عمل می‌کنند. در واقع، بدیهی است که ارتباط خوب و موفق بین معلم و شاگرد، سبب بهبود و افزایش سازگاری در دانش‌آموزان می‌گردد؛ دانش‌آموزانی که دارای مشکلات روانی و رفتاری هستند، روابط معلم-شاگردی ضعیفی را تجربه نموده‌اند (مورای و مورای، ۲۰۰۴)؛ این در حالی است که تلاش معلم جهت افزایش کیفیت ارتباط بین معلم و شاگرد، سبب کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان، بهبود عملکرد مدرسه‌ای و به دنبال آن، بهینه‌سازی سازگاری تحصیلی در دانش‌آموزان می‌گردد. لذا، مهارت-

های ارتباطی ضعیف دانش‌آموزان، سبب مشکلات تحصیلی می‌گردد؛ افزایش مهارت‌های ارتباطی و برقراری جو دوستانه در بین دانش‌آموزان به عنوان یکی از استراتژی‌های مورد استفاده جهت برقراری سازگاری در محیط مدرسه محسوب می‌شود (کاپور، ۲۰۰۶). به طور کلی، عدم توانایی در برقراری ارتباط مؤثر با سایرین در موقعیت‌های اجتماعی و از جمله مدرسه، سبب به وجود آمدن مشکلات با هم‌کلاسی‌ها و معلمان می‌گردد و این مشکلات بین فردی در نهایت، در فرآیند سازگاری ایجاد اختلال می‌نماید.

منابع

باقری چاروک، آتنا؛ توحیدی، افسانه؛ تجربه‌کار، مهشید (۱۳۹۸). تأثیر خودتعیین‌گری، سازگاری تحصیلی و مثبت‌اندیشی بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری اهداف پیشرفت، روان‌شناسی مثبت، سال پنجم، شماره‌ی دوم، پایانی ۱۸، صص: ۶۵-۸۴.

بهادری خسروشاهی، جعفر؛ حبیبی‌کلیبر، رامین (۱۳۹۶). تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر انگیزش تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه، نشریه‌ی آموزش و ارزش‌یابی، سال دهم، شماره‌ی ۳۹، صص ۱۷۳-۱۵۱.

تمنایی‌فر، محمدرضا؛ رضایی، حسین؛ حدادی، ستاره (۱۳۹۸). پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس سازگاری (آموزشی، عاطفی و اجتماعی) و صفات شخصیت در دانش‌جویان، مجله‌ی دانشکده‌ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ویژه‌نامه‌ی بهمن- اسفند ۹۸، شماره‌ی ۶۲، صص: ۳۷۴-۳۸۷.

جمالی‌قره قشلاقی، الهه (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی هوش اجتماعی با کنترل پرخاشگری و افزایش سازگاری فردی در بین دانش‌جویان علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه.

شهابی‌دیلیمقانی، لیلا (۱۳۹۵). رابطه‌ی رفتارهای پرخطر و انگیزش تحصیلی با راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان دانش‌آموزان دختر دوره‌ی متوسطه‌ی شهر تبریز. پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد روان‌شناختی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد عجب شیر.

طیبی‌راد، وحیده؛ دیان‌تیلیم، زهرا؛ غلامی‌جمکرانی، رضا؛ بختیاری، ابوالفضل؛ عباسیان، حسین (۱۴۰۰). تأثیر آموزش حسابداری مدیریت به شیوه‌ی شبیه‌سازی ایفای نقش، بر یادگیری و یادداری دانش‌جویان، نشریه‌ی علمی-حسابداری مدیریت، سال چهاردهم، شماره‌ی ۴۹، صص: ۱۱۱-۱۳۵.

عبدالهی، نیدا؛ نیلی احمدآبادی، محمدرضا؛ ابراهیمی‌قوام، صغری؛ علی‌آبادی، خدیجه؛ عسگری، محمد (۱۴۰۰). اثربخشی الگوی طراحی آموزشی مبتنی بر نظریه‌ی کنترل ارزش هیجان‌های پیشرفت بر انگیزش پیشرفت تحصیلی و یادگیری خودتنظیم، مجله‌ی پی‌آورد سلامت، دوره‌ی پانزدهم، شماره‌ی ۱، صص: ۸۴-۹۷.

عزیزی‌نژاد، بهاره (۱۳۹۵). نقش حمایت اجتماعی مدارس بر سازگاری تحصیلی: اثر میانجی رضایت از مدرسه، امیدواری و خودکارآمدی دانش‌آموزان، پژوهش در یادگیری آموزش‌گاهی و مجازی، سال چهارم، شماره‌ی ۱۳، صص: ۵۷-۶۸.

کریمی، فریبا؛ فکری، سعیده (۱۳۹۲). سنجش مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان پایه‌ی اول متوسطه، نشریه‌ی علمی-پژوهشی آموزش و ارزش‌یابی، دوره‌ی ششم، شماره‌ی ۲۲، صص: ۷۳-۸۵.

گنجی، حمزه؛ مامی، شهرام؛ امیریان، کامران؛ نیازی، الیاس (۱۳۹۴). اثربخشی آموزش سخت‌رویی (مدل کوباسا و مدی) بر اضطراب امتحان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، نشریه‌ی آموزش و ارزش‌یابی، سال هشتم، شماره‌ی ۲۹، صص: ۶۱-۷۳.

مدنی‌گیلوان، سیده‌سمیرا؛ مقتدر، لیلا (۱۳۹۸). مقایسه‌ی کارکردهای اجرایی و مؤلفه‌های سازش‌یافتگی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری، رویش روان‌شناسی، سال هشتم، پیاپی ۴۵، صص: ۱۳۱-۱۴۸.

میکائیلی‌منیع، فرزانه؛ نوری‌زاد، نرگس؛ هاشمی، سهیلا (۱۳۹۳). رابطه آخرت‌نگری، هدف‌مندی در زندگی، امید و انگیزش تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌جویان دوره‌ی کارشناسی، پژوهش‌های نوین روان‌شناختی، دوره‌ی نهم، شماره‌ی ۳۶، صص: ۱۸۱-۲۰۸.

Akomolafe, M. J., Ogunmakin, A. O., & Fasooto, G. M. (2013). The role of academic self- efficacy, academic motivation and academic self- concept in predicting secondary school Students academic performance. *Journal of Educational and Social Research*, 3(2), 335-342.

Apple, Jerome E., Suzanne M. Gradisher, and Thomas G. Calderon. (2012). Enhancing functional and other competencies through role-playing in an entity tax course. *Advances in Accounting Education*, 13, 237-275.

Boulter, L. T. (2002). Self-concept as a predictor of college freshman academic adjustment. *College Student Journal*, 36(2), 234-246.

Chang, T. F.; Han, E. J.; Lee, J. S. & Qin, D. B. (2015). Korean American adolescent ethnic-identity pride and psychological adjustment: Moderating effects of parental support and school environment. *Asian American Journal of Psychology*, 6(2), 190.

Chen, K. C., and Jang, S. j. (2010). Motivation in online learning: testing a model of self determination theory, *journal of computer in human behavior*, 26, pp: 741-752.

Clark, M. H. & Schroth, C. A. (2010). Examining relationships between academic motivation and personality among college student, *journal of learning and individual differences*, 20, p: 19-24.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268. doi: 10.1207/S15327965PLI1104_01

Lo, C. O., & Porath, M. (2017). Paradigm shifts in gifted education: An examination vis-a-vis its historical situatedness and pedagogical sensibilities. *Gifted Child Quarterly*, 61(4), 343-360. doi: 10.1177/0016986217722840

Martin, J.S., Gragera, J.A., Gragera, M.A., & Mellado .V.(2017). Theaching Technology from Knowing Enhancing Emotional and Content Acqusation Performance Gardner Intelligence in Technology and Design Lessons, *JOTSE*, 7(1), 58-79.

McGarigal, K.; Cushman, S. A. & Stafford, S. (2013). *Multivariate statistics for wildlife and ecology research*. Springer Science & Business Media.

Muenks, K., Yang, J. S., & Wigfield, A. (2018). Associations between grit, motivation, and achievement in high school students. *Motivation Science*, 4(2), 158.

Muro, A., Soler, J., Cebolla, À., & Cladellas, R. (2018). A positive psychological intervention for failing students: Does it improve academic achievement and motivation? A pilot study. *Learning and Motivation*, 63, 126-132. doi: 10.1016/j.lmot.2018.04.002

Munson, C.E. (2010). Assessment of the efficacy of blended learning in an introductory pharmacy class, dissertation presented in university of Kansas, by proquest llc.

Salaam, B. & Mounts, N. S. (2016). International note: Maternal warmth, behavioral control, and psychological control: Relations to adjustment of Ghanaian early adolescents. *Journal of adolescence*, 49, 99-104.

Saptono, L. (2011). The implementation of role-playing model in principles of finance accounting learning to improve students' enjoyment and students' test scores. *Jurnal Akuntansi Dan Keuangan*, 12(2), 71-81.

Saptono, L., Soetjipto, B. E., Wahjoedi, W., & Wahyono, H. (2020). Role-Playing Model: Is It Effective To Improve Students' Accounting Learning Motivation and Learning Achievements. *Jurnal Cakrawala Pendidikan*, 39(1), 133-143.

Schwartz, F., Epinat-Duclos, J., Leone, J., Poisson, A., & Prado, J. (2018). Impaired neural processing of transitive relations in children with math learning difficulty. *NeuroImage: Clinical*, 20, 1255-1265.

Scott, R., & Scott, W. A. (1998). Adjustment of adolescents: cross-cultural similarities and differences. London: Routledge.

Tan, L. M., Fowler, M. B., & Hawkes, L. (2004). Management accounting curricula: striking a balance between the views of educators and practitioners. *Accounting Education*, 13(1), 51-67.

Taplin, R., Singh, A., Kerr, R., & Lee, A. (2018). The use of short role-plays for an ethics intervention in university auditing courses. *Accounting Education*, 27(4), 383-402.

Umaña-Taylor, A. J.; Wong, J. J.; Gonzales, N. A. & Dumka, L. E. (2012). Ethnic identity and gender as moderators of the association between discrimination and academic adjustment among Mexican-origin adolescents. *Journal of adolescence*, 35(4), 773-786.

Vuorinen, K., Erikivi, A., & Uusitalo Mänttämaa, L. (2019). A character strength intervention in 11 inclusive Finnish classrooms to promote social participation of students with special educational needs. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 19(1), 45-57. doi: 10.1111/1471-3802.12423

Wilkinson, J., Santoro, N., & Major, J. (2017). Sudanese refugee youth and educational success: The role of church and youth group in supporting cultural and academic adjustment and schooling achievement. *International Journal of Intercultural Relations*, 60, 210-219.

Yu, L., Shek, D. T., & Zhu, X. (2018). The influence of personal well-being on learning achievement in university students over time: Mediating or moderating effects of internal and external university engagement. *Frontiers in Psychology*, 8, Article 2287, 1-16. doi: 10.3389/fpsyg.2017.02287

Abstract

Deep and sustainable learning requires a safe and healthy learning environment and it is vital to pay attention to emotional, motivational, cognitive and social intertwined processes in the teaching-learning process. Academic progress motivation and learning quality are two important categories in this process that are affected by the adaptation in the learning environment. The present study has studied the mediation of academic achievement motivation due to compromise on the quality of learning accounting courses in terms of division based on the purpose, it is of the applied type and in terms of the descriptive-correlation research method, it is a survey. The statistical population of the research was the second high school girls of the 4th education district of Mashhad in the second semester of 2021-22. In the selection of samples, face-to-face reference and then virtual method were adopted. Therefore, 165 copies were used in the analysis. The validity of the research tool was calculated using face validity, content validity and confirmatory factor analysis and its reliability through Cronbach's alpha. The research tool is Salehi's academic motivation questionnaire (2013), derived from the studies of Harter (1981) and Leper et al (2005), with two poles of internal (mental) motivation and external (objective) motivation. Sinha and Singh (1993) student adjustment questionnaire; It was translated by Abulfazl Karami (2001) and Newman's (1990) learning quality questionnaire, derived from Rahmani Akhkand's study (2009), was based on a five-point Likert scale method. In order to analyze the data, structural equation modeling was used using Smart PLS software. The results indicated that compromise was effective on the quality of learning accounting courses and the motivation of academic progress played a full mediating role in that effect.

Key Words: Accounting Education, Academic Achievement Motivation, Adaptation, Student Adaptation, Learning Quality.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی